

гальної картини. На теперішній час в усьому світі проводяться інтенсивні дослідження, пов'язані із застосуванням нейронних мереж з метою виявлення розладнань, і, можливо, що саме цей підхід може лягти в основу аналізу великих масивів техніко-економічних показників найрізноманітніших об'єктів господарювання.

Разом з тим не слід перебільшувати можливості математичних методів у вивченні латентних розкрадань. Реалізовані в формі програмного забезпечення для ЕОМ, вони здатні «пропустити кризу себе» масиви техніко-економічної інформації і відповісти тільки на одне питання: стало функціонував підконтрольний об'єкт чи ні? Якщо ні, то в роботу повинні включатися інші фахівці: бухгалтери, економісти, криміналісти. Якщо так, то або на об'єкті все гаразд, або з даними вже працював інший «фахівець по розладнанням».

Так або інакше, відповідь на вказане питання забезпечує вирішення головного завдання: виявлення ознак, які можуть вказати на латентні розкрадання.

2. ПИТАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У ПРАКТИЦІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ І СУДУ

В. БРИНЦЕВ, канд. юрид. наук, голова
Харківського обласного суду

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРОВАДЖЕННЯ ЗА МАТЕРІАЛАМИ ПРО КОРУПЦІЮ

Законом України «Про боротьбу з корупцією» встановлено, що порядок адміністративного провадження у справах про корупційні діяння або інші правопорушення, пов'язані з корупцією, визначається Кодексом України про адміністративні правопорушення, за винятком положень, встановлених цим Законом. Зрозуміло, що при цьому мають на увазі дії, які не підпадають під ознаки злочину, а містять у собі спеціальний склад правопорушення.

Сам перелік корупційних діянь, що міститься в Законі, свідчить, наскільки складним є завдання органів, що ведуть боротьбу з корупцією, по розкриттю цих деліктів і закріпленню своїх висновків належними документами. Аналіз судової практики свідчить про те, що найбільш поширеним складом правопорушення є одержання державним службовцем матеріальної винагороди у зв'язку з виконанням функцій держави.

Незважаючи на те, що у правоохоронних органів є певний досвід по розслідуванню подібних дій, якість матеріалів про корупцію не витримує ніякої критики. Близько 50 % справ закриті провадженням у районних судах за відсутністю складу правопорушення, ще 15 % постанов скасовані у обласному суді і практично за усіма справами провадження припинено в зв'язку із закінченням двомісячного строку на притягнення до адміністративної відповідальності. Значна кількість помилок пов'язана з певною оцінкою статусу суб'єкта, що притягується до відповідальності.

Незадовільний стан з розглядом справ цієї категорії багато в чому зумовлений недосконалістю існуючої процедури. З перших днів застосування антикорупційного законодавства у судовій практиці, крім цього, виникло ще дві групи проблем. Перша зумовлена недостатньою чіткістю формулювання складів правопорушення в статтях закону, друга — нереальними строками провадження і розгляду справ та відсутністю спеціалізованої системи судів.

Незважаючи на те, що практично не підлягає дискусії питання про необхідність створення окремої судової структури для здійснення судочинства з адміністративних справ, існує і точка зору, відповідно до якої провадження в справах про адміністративні правопорушення є складовою частиною виконавчо-розпорядчої діяльності органів державного управління, засобом і формою здійснення адміністративної юрисдикції компетентними органами і посадовими особами.

Разом з тим за останнє десятиріччя характер адміністративних правовідносин, за порушення яких встановлена адміністративна відповідальність, істотно ускладнився, і судді прийшли до висновку про необхідність піднесення рівня розгляду справ про адміністративні правопорушення до рівня адміністративного правосуддя. У зв'язку з цим разом з формуванням спеціалізованої системи адміністративних судів виникає загальна проблема в прийнятті Адміністративно-процесуального кодексу.

Терміновість цього зумовлена ще й тим, що відповідно до ч. 2 ст. 124 Конституції України юрисдикція судів поширюється на всі правовідносини, що виникають у державі.

З оглядом на наведене та враховуючи необхідність забезпечення в адміністративному процесі інтересів держави, суспільства і громадян потрібний більш досконалий механізм провадження не тільки за матеріалами про корупцію, а й за усіма іншими категоріями адміністративних справ.

По-перше, потрібно вдосконалити норму, якою встановлені строки накладення адміністративного стягнення (ст. 38

КоАП), передбачивши можливість притягнення до адміністративної відповідальності протягом року з дня вчинення правопорушення. По-друге, врегулювати механізм і процедуру збирання доказів, істотно скоротити коло осіб, яким надано право складати протокол про адміністративні правопорушення. Практично встановити процедуру своєрідного попереднього розслідування вчинку з допуском захисника, а також передбачити систему оскарження прийнятих за справою рішень у касаційному або апеляційному порядку.

На перший погляд, запропоновані заходи значно укладують існуючі процедури, але при цьому вони створюють передумови для визначення адміністративного судочинства на рівні правбеудля.

М. ТИТОВ, канд. юрид. наук, голова
арбітражного суду Харківської області,
Заслужений юрист України

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ БАНКРУТСТВА

Здійснення в Україні з початку 90-х років широкого спектру економічних перетворень, покликаних забезпечити перехід від застарілих адміністративно-командних до сучасних ринкових методів регулювання діяльності товаровиробників усіх форм власності, потребує пового та надійного як господарсько-правового, так і кримінально-правового регулювання (забезпечення) і захисту порушених прав та інтересів усіх учасників господарських правовідносин, в тому числі держави.

Відомо, що підприємницька діяльність — це діяльність на власний ризик по виробництву продукції, виконанню робіт, наданню послуг та заняттю торгівлею з метою одержання прибутку. На цьому шляху підприємця чекають досить важкі випробування, викликані не тільки недосконалістю чинного законодавства та несумлінністю контрагентів, а й відсутністю відповідальних норм, що гарантують надійний захист порушених прав та інтересів господарюючих суб'єктів, а також передбачають відповідальність посадових осіб за правопорушення, вчинені у сфері економіки.

Одним з дійових засобів захисту прав кредиторів в умовах становлення ринкової економіки став (при всій його недоскопалості) прийнятий 14 травня 1992 р. Закон України «Про банкрутство». Судова статистика свідчить про значне зростання останнім часом кількості розглянутих справ про банкрутство. Так, якщо арбітражним судом Харківської області у 1996 р. визнано банкрутами 79 підприємств — суб'єктів